

مطالعه موردی: بررسی عملکرد مدیریت بحران در سیلاب بمپور

امیرحسین میرحقی*، ابراهیم ابراهیمی**، حامد سارانی***

* نویسنده مسئول: عضو هیئت علمی (کارشناس ارشد و مربی پرستاری) دانشکده پرستاری و مامایی ایرانشهر، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران

Email: mashthi@yahoo.com

** عضو هیئت علمی (کارشناس ارشد و مربی پرستاری) دانشکده پرستاری و مامایی زاهدان، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران

*** عضو هیئت علمی (کارشناس ارشد و مربی پرستاری) دانشکده پرستاری و مامایی ایرانشهر، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران

چکیده

مقدمه: در تاریخ ۲۶ دی ماه ۱۳۸۶، در پی بارش شدید باران از شب سه شنبه ۲۵ دی ماه رفته رفته سیل بندها با آبهایی که از بالا دست می آید از بین می رود، تا اینکه در چند ساعت بعد مقاومت بندها به کلی از بین می رود (۷) و در ظهر ۲۶ دی ماه آب وارد شهر می شود. این پژوهش با هدف تجزیه و تحلیل مدیریت بحران در سیلاب بمپور در دی ماه ۱۳۸۶ انجام شد.

روش ها: تجزیه و تحلیل از طریق ارزیابی سه فاز آمادگی، پاسخ و بهبودی از طریق بررسی گزارش های موجود در ستاد مدیریت بحران در خصوص سیل بمپور در سال ۱۳۸۶ و اخبار محلی انجام شد.

یافته ها: با توجه به هشدار هواشناسی نسبت به بارش شدید جلسه ستاد حوادث غیرمترقبه استان و شهرستان ایرانشهر تشکیل شده بود و نیروهای ستاد به حالت آماده باش در نقاط آسیب پذیر شهر ایرانشهر مستقر شدند. توجه به شهر ایرانشهر که در خطر سیل ناشی از شکستن سد آبادان بوده است سبب می شود که بمپور از کانون توجهات خارج شود. از مردم در چند ساعت قبل از سیل خواسته شده بود که به جای امنی بروند. در پی بارش شدید باران، در ظهر ۲۶ دی ماه ۱۳۸۶، آب وارد شهر بمپور می شود. در فاز پاسخگویی، بیش از ۱۰۰ امدادگر در امداد رسانی حضور داشتند. همچنین ۵۰۰ نفر از روستاییان سیل زده به مناطق امن ایرانشهر منتقل شدند و به ۱۳۲۲ خانوار آسیب دیده به تدریج بر اساس وخامت حال آنها امداد رسانی شد و ۱۷۸۸ تخته چادر، ۱۳۶۷ تخته موکت و ۸۶۱۲ تخته پتو و والور در بین آسیب دیدگان توزیع شد. در فاز بازسازی، مقداری از مردم در مدارس اسکان داده شدند و برای سایر مردم چادر تامین شد. ۳۰ توال صحرایی ساخته شد.

نتیجه گیری: سیلاب بمپور اگر چه با خسارات مالی فراوان همراه بود، اما تلفات انسانی نداشت. همچنین این پژوهش نشان داد توجه بیشتر به مسائل بهداشتی پس از حادثه و اهمیت دادن به مبحث حمایت های روانی به آسیب دیدگان از مسائلی است که در امر امداد رسانی باید توجه بیشتری به آن گردد.

کلمات کلیدی: سیلاب، مدیریت بحران، سیل بمپور

مقدمه

بمپور یکی از شهرهای استان سیستان و بلوچستان ایران، در منطقه مکران است. از نظر تقسیمات زمین شناسی ایران، محدوده مورد مطالعه جزو منطقه جنوب شرقی ایران محسوب می شود و مابین دو ورقه اسپکه در جنوب و ورقه بزمان در شمال که به ترتیب جزو زون افیولیتی ایرانشهر- سرباز و زون جبال بارز محسوب می شوند، قرار دارد (۱). بر اساس سرشماری سال ۱۳۸۵ جمعیت آن (۱۶۶۴ خانوار) ۹۰۷۳ نفر بوده است. راه آسفالت به بمپور- چاه دراز- اسپکه (۸۷ کیلومتر)، ارتباط با بخش های جنوب غربی ورقه و آبادی اسپکه را ممکن می سازد و راه آسفالت به بمپور- چاه شور (حدود ۶۸ کیلومتر) ارتباط با بخش های شمال غربی ورقه و آبادی چاه شور از ورقه سند را امکان پذیر می سازد. راه آسفالت به بمپور- بزمان (۲۰ کیلومتر) راه آسفالت فرعی + ۶۵ کیلومتر راه آسفالت اصلی (نیز با روند تقریبی شمال باختری- جنوب خاوری امکان ارتباط با ورقه بزمان و بخش های شمال خاوری ورقه را ممکن می سازد) (۲). این شهرستان در ۲۴ کیلومتری ایرانشهر قرار گرفته است و ۲۴ روستای تابعه دارد (۳). این منطقه در ناحیه گرم و خشک کشور قرار دارد و بارندگی سالانه آن کم (کمتر از ۱۰۰ میلی متر) می باشد و از خشکسالی رنج می برد (۲).

رودخانه بمپور با درازای حدود ۲۷۵ کیلومتر آب های قسمت شرقی بلوچستان را جمع آوری می کند و بعد از مشروب نمودن ایرانشهر از آن می گذرد و به جازموریان می ریزد. این رودخانه در ۶ کیلومتری جنوب غربی بمپور قرار داشته و از ارتفاعات خاوری

ایرانشهر سرچشمه می گیرد و به نام های محلی کارواندر و دامن نامیده می شود و حوضه آبریز آن شامل حوضه آبریز جازموریان است و در دو سمت آن جنگلی از درختان کهور، گز و کنار پرورش می یابد. بیشه زارها و استپهای بیابانی و گیاهان خودرو نیز از پوشش های گیاهی موجود در منطقه به شمار می روند، و کشت محصولات نظیر گندم، جو، ذرت، انبه، خرما، حبوبات و مرکبات کماکان در منطقه عمومیت دارد. دام هایی نظیر شتر، بز، گاو، گوسفند نیز به طور عموم در منطقه پرورش می یابند (۱). اگرچه به سبب وجود رودخانه بمپور مختصر زراعت و کشاورزی در بخش های جنوبی منطقه و در اطراف رودخانه دیده می شود ولی دامداری و دامپروری و انجام کارهای دستی از فعالیت های عمده مردم منطقه به شمار می رود (۱) و به سبب همین رودخانه، خطر وقوع سیلاب در این منطقه محتمل است.

در مورد زمینه های وقوع سیلاب می توان گفت که در زمین های کویری سیستان و بلوچستان جذب آب های سطحی با مشکل روبرو می شود و باران های شدید می تواند، موجب بروز سیل شوند (۴). به دلیل خشکسالی های متوالی، تپه ماهورهای ماسه ای در اطراف شهر ایجاد شده بود که در واقع کار سد و بند را انجام می داده است و مسیل های آبی تشکیل شده است که چون سطح دیوارهای آن شنی بوده است توان مقاومت در برابر آب نداشته است؛ این سیل بندهای خاکی و مسیل های آب بیش از ۳۰ سال لایروبی نشده است، از طرفی رخنه حیواناتی مانند موش در ساختار شنی سیل بندها سبب کاهش مقاومت آنها شده بود (۵).

ساخت دو مجموعه بزرگ (نیروگاه بخار و فرستنده رادیویی) در بالادست شهر نیز سبب شده است که هر کدام بیش از ۳۰۰ هکتار زمین را اشغال کند. این تغییرات سبب شده است که تغییراتی در اکوسیستم منطقه بوجود آورد. به طوری که در قبل از آن حتی با بارش شدید هم، آب از دشت عبور می‌کرده است. از طرفی نیروگاه سبب شده است که آب‌ها به سمت شهر جاری شود و با از بین رفتن بندهای خاکی کنار نیروگاه آب به طرف شهر هدایت شود. این تغییرات سبب می‌شود که سیلاب از طرف شمال شهر وارد بمپور شود و بخش شمالی و مرکزی شهر را فراگیرد (۵).

بافت مسکونی شهر کاملاً سنتی بوده است و نوع سازه‌ها خشت و گل است و سقف خانه‌ها در برابر آب عایق‌بندی نشده است که بسیار در مقابل باران و سیلاب آسیب‌پذیر است. منازل مسکونی بر روی قنات‌ها قرار دارد که در صورت پرشدن قنات‌ها منجر به نشست منازل می‌شود (۶). با توجه به بافت قدیمی شهر، سازه‌های شهری مانند کانال‌ها برای هدایت آب پیش‌بینی نشده بود و زیرساختی بر اساس پیش‌بینی باران در منطقه در نظر گرفته نشده بود (۵). از طرف دیگر ساخت و ساز در نزدیک بستر رودخانه نیز سبب وخامت بیشتر حادثه می‌گردد (۵).

در تاریخ ۲۶ دی ماه ۱۳۸۶، در پی بارش شدید باران از شب سه شنبه ۲۵ دی ماه رفته رفته سیل بندها با آب‌هایی که از بالا دست می‌آید از بین می‌رود، تا اینکه در چند ساعت بعد مقاومت بندها به کلی از بین می‌رود (۷) و در ظهر ۲۶ دی ماه آب وارد شهر می‌شود. این پژوهش با هدف تجزیه و تحلیل مدیریت بحران در سیلاب بمپور در دی ماه ۱۳۸۶ انجام شد.

روش‌ها

تجزیه و تحلیل از طریق ارزیابی سه‌فاز آمادگی، پاسخ و بهبودی از طریق بررسی گزارش‌های موجود در ستاد مدیریت بحران در خصوص سیل بمپور در سال ۱۳۸۶ و اخبار محلی انجام شد.

یافته‌ها

بیشتر از ۱۲۵ میلیمتر بارش در طی سه روز در مقایسه با ۱۴۳ میلیمتر که مجموع بارش در دوازده ماه قبل از سیلاب بوده، صورت گرفت. میزان بارش بی سابقه بود. به طوری که از جمعه ۲۱ دی ماه که بارش کم کم شروع شد در طی پنج روز تا روز پنج شنبه به ۱۳۲-۱۲۵ میلی‌متر در ایرانشهر رسید که در نهایت باران قطع شد. اما هیچ کارشناسی فکر نمی‌کرد آب چنان حجمی داشته باشد که این تپه‌ماهورها را بشکند و وارد شهر شود (۵).

فاز آمادگی

شروع بارندگی‌ها از جمعه ۲۱ دی ماه ۱۳۸۶ به صورت آهسته شروع شد و شدت بارندگی به طوری بود که تا تاریخ ۸۶/۱۰/۲۴ تنها منجر به آب‌گیری‌های سطحی شد که مردم قادر به تخلیه آن بودند (۵)، اما در پی بارش شدید باران از شب سه شنبه ۲۵ دی‌ماه رفته رفته سیل بندها با آب‌هایی که از بالا دست می‌آید، از بین می‌رود تا اینکه در چند ساعت بعد مقاومت بندها به کلی از بین می‌رود (۷) و در ظهر ۲۶ دی‌ماه آب وارد شهر می‌شود. ارتفاع آب در بعضی از نقاط شهر به یک متر هم می‌رسد (۵).

اقدامات مدیریتی در فاز آمادگی بدین صورت بوده است که با توجه به هشدار هواشناسی نسبت به بارش شدید، جلسه ستاد حوادث غیرمترقبه استان و شهرستان ایرانشهر تشکیل شده و نیروهای ستاد

حوادث غیرمترقبه، نیروهای امدادرسانی هلال احمر، فرمانداری و دستگاه های اجرایی به حالت آماده باش درآمده اند (۵). نیروها و ماشین آلات در نقاط آسیب پذیر شهر ایرانشهر مستقر شدند. توجه به شهر ایرانشهر که در خطر سیل ناشی از شکستن سد آبادان بوده است سبب می شود که بمپور از کانون توجهات خارج شود.

به نهادهای دولتی و مردمی اطلاع رسانی می شود که از طریق بلندگوهای دستی در شهر و از مردم در چند ساعت قبل از سیل خواسته شده که به جای امنی بروند (۵).

در زمانی که سیلاب در حال شدت گرفتن بوده است، تصمیم گرفته شد که جاده شکافته شود تا عبور آب راحت تر صورت گیرد. با توجه به اینکه زیر گذرهای عبور آب قادر به انتقال مناسب آب از زیر جاده نبودند، این تصمیم تاثیر چندانی در کاستن از وخامت مشکل نداشت (۵) ولی سبب شد که تنها راه حیاتی ورود به شهر دچار آسیب شود، در حالی که شهر دارای راه دیگری مانند کمربندی نبوده انسداد راه تا ۲۴ ساعت طول کشید و امداد رسانی را با مشکل جدی مواجه شد (۹). باز شدن راه ها در روز چهارشنبه صورت گرفت (۱۰ و ۱۱).

مقامات رسمی هیچ تلفات انسانی را به واسطه سیل گزارش نکردند و تلفات حیوانی شامل تلف شدن بیش از ۲۰۰ راس دام بود که به واسطه خفه شدگی ناشی از سیل، سرما و کمبود علوفه بعد از حادثه بود (۵، ۶ و ۱۲). بیش از ۸۰ درصد خانه ها برابر ۲۵۴۴ واحد مسکونی و ۹۸ واحد تجاری تخریب شد (۱۳ و ۱۴). خسارت به زیرساخت ها بیشتر به شبکه های برق رسانی بود که منجر به قطعی برق در برخی نقاط به

دلیل صدمه دیدن خط تولید برق ۲۳۰ کیلو وات بم - زاهدان بود (۶) و شبکه های آبرسانی تا حدود کمتری دچار آسیب شدند. در نهایت خسارت سیل ۳ میلیارد و ۴۶۶ میلیون تومان برآورد شد (۱۵).

فاز پاسخگویی

فاز پاسخگویی از زمان ورود آب به شهر در ظهر ۲۶ دی ماه آغاز شد. ارتفاع آب در بعضی از نقاط شهر به یک متر هم رسید (۵). مردم با توجه به اینکه به صورت تدریجی با سیلاب مواجه شده بودند موفق به فرار می شوند و به بلندی های شهر پناه می برند. راه های مواصلاتی به شهر بسته شد و امداد رسانی با وسایل نقلیه زمینی غیر ممکن بود (۷)، بیش از ۶ هزار نفر در محاصره سیلاب گرفتار شدند. هلال احمر یک گروه ارزیاب و جستجو به منطقه اعزام نمود تا وضعیت منطقه را پایش کنند و فراخوان نیرو انجام داد و به بازآموزی مهارت های خاصی که در سیلاب مورد نیاز است مانند نحوه کار با آبکش ها پرداخت. همچنین تجهیزات مورد نیاز برای امدادگران و آسیب دیدگان بررسی شد و مشاهده شد که نیروهای امدادرسانی از سایر ارگان ها اطلاعات کمتری سبب به نیروهای هلال احمر در امر امداد و نجات در سیلاب دارند.

همچنین ۵۰۰ نفر از روستاییان سیل زده به مناطق امن ایرانشهر منتقل شدند. ۱۳۲۲ خانوار آسیب دیده به تدریج بر اساس وخامت حال آنها امدادرسانی شدند و ۱۸۲۲ روستا مورد بازدید قرار گرفت (۱۰). بیش از ۱۰۰ امدادگر در امدادرسانی حضور داشتند. در ضمن اینکه حضور افراد بومی بسیار در امداد رسانی کمک کار بود و با شناخت از نقاط استراتژیک شهر به کمک آمدند.

با توجه به اینکه حادثه در زمستان رخ داد، ۱۷۸۸ تخته چادر، ۱۳۶۷ تخته موکت و ۸۶۱۲ تخته پتو و والور ارائه شد؛ ولی با توجه به سرد بودن هوا انتظار سیل‌زدگان سرعت بیشتر در ارائه وسایل گرمازا بود، که همین‌کندی در توزیع منجر به شکایت آنها شد. در طی ۴ روز تمام سیل‌زدگان دارای چادر شدند، ولی از تعداد کم پتو شکایت داشتند (۵، ۱۰ و ۱۶).

با توجه به هوای نامناسب استفاده از هلی‌کوپتر در روزهای اول مقدور نبود (۱۱) و ۳۵ دستگاه سبک و سنگین مرمت موقت راه‌های ارتباطی را انجام دادند.

در بعد تغذیه و بهداشت کنسرو تن‌ماهی، لوبیا و آب آشامیدنی بسته‌بندی شده تامین و توزیع شد. شبکه دامپزشکی استان از روز اول امداد رسانی جمع‌آوری احشام و حیوانات مرده را شروع کرد و اجساد آنان را دفن کرد؛ اما زباله‌ها در شهر پراکنده بود و مدیریت شهرداری در این زمینه خدمات مناسبی را ارائه نکرد (۵). نکته مهم در امداد غذایی این بود که عدم مدیریت واحد در پخش مواد غذایی سبب شد که کمک‌ها به‌طور یکسانی در منطقه پخش نشود و موجب نارضایتی مردم شود. ضمن اینکه تخریب راه‌های مواصلاتی از سایر عواملی است که سبب تاخیر در کمک‌رسانی شد.

هرچند که منطقه را وبا، اسهال، مالاریا و بیماری‌های تنفسی تهدید می‌کرد، ولی مهمترین شکایت مردم از سرماخوردگی بود. با توجه به تعداد کم توالت‌های صحرائی در تعدادی از کودکان نیز اسهال دیده شد که احتمال بیماری‌های عفونی و انگلی را مطرح کرد.

فاز بازسازی

مقداری از مردم در مدارس اسکان داده شدند و برای سایر مردم چادر تامین شد. ۳۰ توالت صحرائی

ساخته شد که باید به ۸۰ عدد می‌رسید و از این نظر کفایت لازم را نداشت. ضمن اینکه در اثر باد چادر توالت دچار آسیب می‌شد. با گذشت سی روز حمام بر پا نشد و حمام عمومی شهر نیز احیاء نشد (۵).

بنیاد مسکن قول داد ۱۶۰۰ واحد ۶۰ متری برای ۱۶۰۰ خانواری که فرمانداری آمار داده بسازد و تا پایان خردادماه سال جدید تحویل بدهد. و مقررگردید هر خانوار حدود دو میلیون تومان کمک بلاعوض به اضافه ۹ میلیون تومان تسهیلات بگیرد (۵).

از شکایات سیل‌زدگان پوشش کم خبری در شبکه تلویزیون محلی بود و انتظار حضور بیشتر مسئولان بود، در عین حال حضور رئیس ستاد حوادث غیرمترقبه کشور بسیار دلگرم‌کننده بود (۵).

بحث

ناتوانی در تخمین دقیق خطر سیلاب و شدت آن در منطقه بمپور سبب آسیب‌های شدیدی به ساختار منطقه گردید.

در مورد اینکه این اطلاع‌رسانی به چه میزان باید انجام شود و یا چه نوع اطلاع‌رسانی با بیشترین شانس موفقیت همراه می‌باشد نیاز به بحث و تامل می‌باشد. چرا که هر جامعه‌ای رسانه خاص خودش را دارد و پاسخ‌های متفاوتی را بروز می‌دهد. برای مثال در جوامع روستائی با توجه به اینکه مایملک فرد مانند احشام، منزل و باغ برای فرد بسیار مهم است و به منزله حیات فرد می‌باشد؛ این امکان وجود دارد که تخلیه منطقه با موفقیت کمتری مواجه شود که روش‌های خاص خودش را می‌طلبد. نکته دیگر اینکه هشدارهای هواشناسی تنها به اعلام خطر می‌پردازند و طبقه‌بندی و قدرت خطر را پیش‌بینی نمی‌کنند. هشدارهای هواشناسی برای بارش‌ها و تغییرات آب‌وهوایی

در طول سال به صدها مورد می رسد که این امر سبب می شود، از میزان اعتماد به آن به مرور زمان کم بشود. در صورتی که این هشدارها با جزییات بیشتر و طبقه بندی میزان خطر برای هر منطقه اعلام شود، اثر گذاری بیشتری را در بر دارد. سیستم های هشدار سیل یکی از روشهای شاخص مدیریت سیلاب می باشند که در کنترل سیل نقش اساسی دارد. از آنجایی که حفاظت حریم رودخانه ها توسط انواع خاکریزها و سایر روشهای سازه ای به دلیل هزینه های بالای اقتصادی و دلایل دیگر غیرمنطقی می باشد، از این رو ایجاد سیستم هشدار سیل همراه با حفظ وضعیت طبیعی رودخانه می تواند راهگشای این گونه مشکلات باشد. یکی از انگیزه های ایجاد سیستم های هشدار دهنده سیل رودخانه ها کاهش خسارات سیل از طریق هشدار به ساکنان مناطق سیل گیر می باشد. این امکان هم وجود دارد که رودخانه های سیلابی تغییر مسیر بدهند که اقدامات سازه ای را نیز بی اثر می کند. لذا بهترین روش در این رودخانه ها ایجاد سیستم هشدار سیلاب جهت کاهش خسارات سیل می باشد (۸). به علاوه راه حل های با ریسک کمتری مانند حفر کانال در شمال شهر بمپور و کنار نیروگاه بخار و هدایت آب به سمت رودخانه از کنار شهر هم قابل تامل بوده است که نیاز به آمادگی قبلی دارد.

در خصوص اقدامات انجام شده در فاز پاسخگویی، باید به صورتی اتخاذ شود تا در تمام مراحل بحران کارا باشد و جنبه مقطعی نداشته باشد. یک راه حل در یک فاز می تواند تبدیل به یک مشکل بزرگ در مرحله بعد بشود و جان انسانها را به خطر بیاندازد. اداره

متمرکز و یکپارچه پخش کمک ها عامل تعیین کننده ای در تضمین کیفیت مناسب پخش کمک ها می باشد. کارکنان سازمان های مختلف درگیر در امر مدیریت بحران نیز، نیاز به آموزش بیشتر برای مقابله با بحران دارند و نکته ای که در بحران به نظر رسید این بود که آموزش های مقابله با بحران برای سایر نیروهای کمک رسان در حادثه مانند نیروهای شهرداری و ... ضروری است.

خصوصیات اقلیمی منطقه در برنامه ریزی برای بازسازی باید اولویت بخشیده شود. حمایت روانی برای بازتوانی و تقویت روحی حادثه دیدگان ضرورت دارد. ارائه امیدهای کاذب می تواند اثر بدی بر اعتماد حادثه دیدگان داشته باشد. مهارت های مدیریت بحران در تمام رده های انسانی نیاز به توسعه و تکامل دارد. حضور مسئولان اجرائی رده بالا در صحنه می تواند باعث افزایش هماهنگی و تسریع در خدمات رسانی شود. تطابق فرهنگی و منطقه ای برای اجرای حمایت های روانی توصیه می شود.

تقدیر و تشکر

بسیار لازم است که از ریاست محترم سازمان هلال احمر شهرستان ایرانشهر که در به ثمر رسیدن تحقیق نقش بارزی داشتند تشکر کنم.

فهرست منابع

7. killed in flood castel Iranshahr survived said. Database information correct. 1386. Available:
<http://www.islahweb.org/html/index.php?name=Comments&tid=599&sid=1017#599>. [In Persian]
8. Islami, H, Mohammadi Z. Prediction and warning system introduced Karkheh river flood. Reference knowledge base (Civilica). Available at:
http://www.civilica.com/Paper-INDM01-INDM01_075.html. [In Persian]
9. Refugees waiting for help are the way forward. Castel surrounded by the flood. Aftab news website: social sector. 19:54 hours Thursday 27 Persian date Dey 1386. Available:
<http://www.aftabnews.ir/vglb5fb0.rhb9frquu8ipr.l.html> .[In Persian]
10. Flood relief castel blankets, tents and heating devices are not. Aftab news website: social sector. 1386. Available:
https://www.aftab.ir/news/2008/jan/20/c4c1200848868_social_relief.php. [In Persian]

1. Physiography castel Database Baluch NEWS. Available:
<http://www.payambaloch.mihanblog.com.castel>. [In Persian]
2. Wikipedia. Available:
<http://fa.wikipedia.org/wik>[In Persian]
3. Bampur .Fars News Agency. Available:
<http://www.farsnews.net/newstext.php?nn=8610260140>. [In Persian]
4. Disaster Headquarters of Sistan and Baluchestan. Available:
<http://www.magiran.com/npview.asp?ID=1558430>. [In Persian]
5. Castel inundate put a month behind. The city water has been solved. Etemad newspaper: social reporting. No. 1625. Tuesday, 7 Persian date Esfand 1386. [In Persian]
6. Problem continues. Features; flood damages in castle. Aftab news website: social sector. 1386. Available:
<http://www.aftabnews.ir/vgldfs09.yt0n9yl22fa6y.h.html>. [In Persian]

16. People do not need assistance.
Etemad newspaper: social
reporting. 1386.[In Persian]

11. Aircraft helicopters are ready to
deploy to the region castel. Fars
news sites: social sector. 1386
available:
<http://www.farsnews.net/newstext.php?nn=8610260396>. [In
Persian]

12. Way more than a hundred
villages still closed due to
flooding. Base ISNA news:
events service. 1386. Available:
<http://isna.ir/ISNA/NewsView.aspx?ID=News-1072379>. [In
Persian]

13. Crisis in Sistan and Baluchistan
after flooding. Norouz news site.
1386. Available:
<http://norooznews.ir/news/5332.php> .[In Persian]

14. 2544 residential units in
Iranshahr are damaged. Persian
date Bahman 1386.Available:
<http://www.qudsdaily.com/archive/1386/html/11/1386-11-11/page55.html#4>. [In Persian]

15. Castel flood relief blankets, tents
and heating do not. Etemad
newspaper: social reporting.
1386. .[In Persian]